

F. N. F. C. C.
DE ACADEMIA AGERE PERGIT
 ET SIMVL

VT

V I R I

SVMME AC PLVRIMVM REVERENDI, EXCELLENTISSIMI, CONSVL-
 TISSIMI, EXPERIENTISSIMI ATQVE
 AMPLISSIMI,

QVI SVNT CHEMNICII,

PRAECIPVE

INSPECTORES OMNI VENERATIONE
 PROSEQVENDI,

**ACTVM VALEDICTO-
 RIVM**

IVVENIS INGENII FELICIS ANIMIQVE
 PROBI ET INGENVI

CHRISTLIEB AVGVSTVS MEERHEIMII,
 DRESDENSIS,

DIE V. APRILIS AVDITA X. MATVTINA

PRAESENTIA SVA EXOPTATISSIMA
 ORNARE BENEVOLE
 VELINT,

ORAT ATQVE OBTESTATVR

M. Daniel Müllerus,

Rect. Schol. Chemnic.

CHEMNICII,
 LITTERIS STOESSELIANIS A. MDCCXL.

Aud ita pridem aliqua de Academia, praecipue antiqua, disserui. Longe vberior potuisset esse illa tractatio, si Academicas *Hermannus Conringii*, Viri, qui tam magnae fuit eruditionis, quam parvi corpusculi, Antiquitates, & Scriptores potiores Historiae Philosophicae, in consilium adhibere mihi licuisset. Verum mitto nunc Antiquam Platonis, & alias, quae ad praecae referri suo iure queunt, Academiæ. Ad eas, quae hodiernum Academiae vocantur accedamus, & oculo paullo intentiore illas intueamur. Quid quaesio sunt istae? Sunt scholae maiores & illustriores, a Gymnasiis & minoribus scholis non parum differentes. Illae enim accuratius loquendo, Facultates, eui dicimus, maxime inculcant superiores, Theologiam, Iurisperitiam, Medicinam, ac Philosophiam, non neglecta penitus Philologia. In his, minoribus nempe, non ultra illas adscensum fuit artes liberales, septem pimirum illas artes, quarum nomina, pueris quoque nota, continentur versiculis: *Gram: loquitur, Dia: vera docet, Rbe: verba colorat, Mus: canit, Ar: numerat, Geo: ponderat, Ast: colit astra*. Pleraque enim scholae, nec illae viles, retinuerunt tria illa, quae sermonem formant, Grammaticam, Dialecticam, & Rhetoricam; reliquis quatuor, quae ad Mathesin pertinent, Musica, Arithmetica, Geometria, atque Astronomia non peni admodum habitis: *quas quidem duas veluti disciplinarum classes illis temporibus Triuii* (hic nomen habes scholarum triuialium) *atque Quadriuii vocabulis discernere mos erat* (a). At Academiae maius sibi stadium, in quo decurrerent, lumperunt, atque de Deo & rebus diuinis ex oraculis codicis sacri, de vera iuris scientia, de salutari medendi arte, de sapientiae studio suos instituerunt, studio Philologico, uti *Ad Rechenbergius* recte arbitrat, non repudiato (b). De his Academiae varia hic inquirere iuuat. Primo felicite rimari non pauci, quo tempore erigi in Europa coeperint, instituerunt. Parisiensem, nobile opus Imperatoris gloriosissimi, Caroli M. antiquissimam esse earum, quas eis Oceanum occidentalis orbis iactat, & aetate cunctas alias superare, non paucorum fuit opinio. At Conringius (c) usque ad seculum tertium & decimum Parisiensis huius initia sterisse intra rudem aliquam artium professionem; neque isto tempore reliquas siue Monasteriorum, siue Episcopales scholas habuisse quicquam, praeter Magistros liberalium artium, putat (d). Ad Academiam Parisiensem, veterem illam, hoc liceat adiicere, ab illa toto coelo differre Academiae scientiarum Parisiensem, vel certam virorum doctorum in Gallia & extra Galliam societatem varia naturae opera perquirentium, & praemia etiam singularia, si quis reliquos scribendo superauerit, accipientium. Ad antiquitatem verarum in Germania Academiarum, regredi si paulisper licet, alios etiam *Conringio* pollicem premere deprehendo. Nam inter alios probauit (e) satis *M. Erdmannus Vhsicus, Academiæ, quae per omnia hodiernis similes sint, non fuisse, usque ad seculum tertium & decimum: antiquiores vero scholas, ut est Parisiensis, saltem habuisse Professores linguarum & artium* (f). Num tantum Academiarum numerum, quantum in Germania reperimus, alia regna prouinciaeque necessario sibi potulerit, probabile quidem haud est; siquidem Angliam, amplum satis regnum, duabus suis florentissimis, Oxoniensi, & Cantabrigiensi (g) contentam esse demonstrat *doctiss. Henricus Ludouicus Benthemius*: interim tantam paucitatem non omnibus, loca praecipue longe diffusa comprehendentibus sufficere regnis, ego mihi facile

(a) Verba haec petita sunt ex Obseru. selectarum ad Rem Literariam spectantium Tom. VI, Obseru. XVII. §. 5. p. 145. (b) videatur Rechenbergius de Studiis Academicis Sect. I. cap. I. & II. p. 81 seqq. (c) Verba Conringii allegantur Tom. VI, Obseru. Halens. p. 142. (d) Haec & plura Conringii verba vid. in Obseru. Halens. Tom. VI. p. 142. (e) in Disputatione de magni aestimandis Academicis, habita Lipsiae d. 20. Sept. 1704. (f) Vhsii Disputatio excerptur multis verbis in Nov. Litt. German. a. 1704 p. 418. seqq. (g) de hisce accurate nos instruit Heine, Ludouicus Benthemius in Engländischen Kirchen- und Schuler-Staat, cap. XXII. p. 294.

persuaserim. Edidit scriptor, nomine suo non expresso (h), libellum bonae frugis hocce sub titulo: *Germania milite destituta, & literatis, sua ceu mole, laborans*: cuius rei causas varias sicuti exponit: ita hanc quoque eis inferi posse credit, nisi nimis multae in Germania Academiae forent, sique tres vel quatuor tantummodo essent, eam milite non carituram, & doctis minime nimium abundaturam esse. Verum rem acu tetigerit laudatus scriptor, definire ego non audeo. Imaginarer mihi potius, quod, si multa sparsioaque prata elegantes flores productura in sine regioni, eadem longe maioris sit aestimanda, quam si spinae, cardui, & steriles auenae ibi dominantur. Patri etiam ratione prouincias & regna, si Academiae doctis scholisque gaudeant non adeo paucis, magis efflorescere, maioremque sibi parere admirationem, reor. Quam causam etiam esse autumo, cur aliqui doctorum, Academiae, quorquor ubique sint, historiam cognoscendi desiderio haud paruo flagrauerint: quod desiderium in Viro mirifice docto, quem aliorum regnorum doctis, cum viueret, opponere potuit nostra Germania, *D. G. Morhofio*, extitisse obseruamus: id quod sedare studuit *Iob. Baptista Capasso*, indicem Academiae vnuerſi orbis exhibens (i): qualem recensum omnium Academiae (Germaniae praecipue) debemus quoque illustri *Vitriario* (k). Imo Theologus ille coecus, *M. Iohannes Schmidius*, hac in re, veluti in aliis compluribus; plus videns oculatoribus (l), otium literarium naetus, in opere de *Academis consuecudo defudauit*; quod etiam eum ad *umbilicum deduxisse, feliciter e literis ipsius ad B. Spizelium exaratis* cognouit *Schelhornius* (m), qui de ipso opere statim haec addidit verba: *num vero illud in dias luminis auras postea prodierit, incompertum habeo*. Cum de numero Academiae superius agerem, Germaniam quatuor & triginta earum (quibus quinta & tricesima ante aliquot accessit annos, Göttingensis,) oculis obiiere Tenzelium, addendum erat (n). Illa, quae de Coburgensi consilia mente tota agitauit Dux pietatis verae laude post fata etiam viuens, & victurus, *Ernestus*, metam propositam nunquam tetigerunt (o). Et de hisce Academiae, de quibus nonnulla congeſsi, quid statuam, aperire dum iubeor, non diu multumque est dubitandum; omnibus sapientioribus consentientibus, quod magni sint faciendae neque ulla ratione, vel reiciendae, vel vilipendendae. Quo enim quisque plus sapientiae consecutus est, eo certius esse Academiae argumentum diuinae erga genus humanum beneficentiae, indicauit. Istud inde colligimus, quia insignes, nec verbis satis exprimendum emolumentum est, quod ex illis capiunt vnuerſi reipublicae ordines: id quod omnes, nisi talia sint coeciore, facile concipiunt. Dant etiam & habent certa quaedam priuilegia, per quae ardor doctrinae excellendi alios, indies magis magisque augetur, atque inflammatur. Nullo negotio priuilegia nonnulli Academiae a terrae Dominis data hic cumulare possemus; qui vero legere complura gestit, legat *M. Erdmanni Vhsii* Dissertationem (p) de magni aestimandis Academiae superius iam iam excitatam. Tametsi vero ex his iustum pretium statuendum esse Academiae, abunde cognoscamus causas, quibus etiam iungimus hanc, summos terrarum dominos, virosque nobilitatis gloria insignes saepius gradus Academicos, scientiae testes, dari sibi passos esse, neque eos fastidisse (r): atamen hostes vel certe contemptores Academiae superiora & nostra tulisse tempora, veritas est indubitabilis. In hanc classem referri meritis est famolus ille *Caroloſtadius*, postquam ex Doctore Academiae in rusticum degenerauerat. Inuehuntur in eadem quoque Academiae *Brecklingius*, qui eas Synagogam Satanae vocitare non erubuit, *Petersenius*, *Dippelius* & Fanaticorum tantum non omnis

(h) a. 1677. in Belgio. Excerptum hic libellus in Tenzelii *Monast. Unterred.* A. 1692. p. 212. (i) Cap. XIV. in *Hist. Philos. Synopsi*, qui liber editus est Neapoli a. 1728. Vid. *Acta Erud.* a. 1730. p. 221. (k) in *Instic. Iuris Publ.* Tom. III. p. 227. seqq. (l) Memoria f. Vita huius M. Iohannis Schmidii curate scripta legitur in *Schelhornii Amoenit. Litt.* Tom. X. p. 515. seqq. (m) sunt haec ipsius *Schelhornii* verba loc. cit. p. 524. (n) in *den Monast. Unterredungen*, a. 1694. p. 512. seqq. (o) vid. *Schelhornium* loc. cit. (p) Excerptum ea multis verbis, vti dictum, in *Nou. Litt. German.* a. 1704. p. 418. seqq. (q) vid. Tenzelii *curzeuf. Biblioth. Repof.* III. p. 331. it. *Christ. Sr. Paulini Philosophische Lust-Stunden*, T. I. p. 541. seqq.

PK 119 912

X 3376372

grex, qui, dum ~~disputantia~~ loqui semel coeperunt, & hic indignissima quaeque euo-
 mere religioni sibi non duxerunt. Duo hic quaerere placeat: primum an hostes Aca-
 demiarum sint reputandi, qui continuo de naeuis earum multa blaterant, atque
 isdem plurimos, ruflicos nempe & impios docentium pariter ac discitentium mores,
 irritamenta varia gulae, libidinis, ambitionis, ritus gentiles pro sacris venditatos,
 & quae alia sunt huius furfaris, obiciunt, quae ex Obseruationibus Halensibus (s)
 repetere hic nolumus. Et hi videntur mihi omnino hostili esse animo contra Aca-
 demias, quum illis tribuant, quae eis minus sunt necessaria, sed abesse possunt, &
 saepius etiam absunt. Deinde an ipsi Luthero inter Academiam hostes locus sit tri-
 buendus, breuibis est interrogandum. Verum iniquissimum est hocce de Lutheri
 locis quibusdam iudicium, qui ipse constans Doctor Academicus, mores tantum
 improborum vituperavit, ipsam Academiam laudauit atque in deliciis habuit. Haec
 sunt, quae de Academiis, vitatore suo nomine sic dictis maioribusque, verbis in
 compendium quasi contractis, agere mens erat; verum superessent aliqua, quae
 moneri hic possent de Academiis minoribus, vel de societatibus virorum docto-
 rum longe minoribus, in vrbibus praestantioribus, Italiae inprimis, eo consilio con-
 gregari definito tempore solitorum, vt huius vel illius scientiae, huius vel illius
 linguae incrementa existant lactiora. Academiam Scientiarum Parisiensem, Aca-
 demiam Naturae Curiosorum, atque Academiam Della Crusca, seu Furfurarium,
 quae Florentiae puritatem atque elegantiam linguae Italicae curat, siquis primo
 ponit loco, per me licet. Deinde aemulatio admiratioque peperit longe plures,
 quae sibi adeo mira tribuerunt nomina, vt a *Ioh. Ferro* & aliis riderentur (t). Audias
 hic Academiam Arcadam, Humoristarum, Accensorum, Incognitorum & quas
 non? Extat *M. Ioh. Iarckii Specimen Historiae Academicarum Eruditarum Italiae*,
 vbi largam earum copiam qui legit, varia earum nomina quoque reperit (u). Sur-
 rexerunt postea Academiae non plane ab similes, Masicae nimirum, Architecturae,
 Pictorum, ac Sculptorum, ad has artes in altius cacumen euehendas. Dum vero
 nulla Academicarum minorum ad scribendum me compulsi; sed potius una ex
 maioribus, celebrioribusque, Lipsiensis, istas taceo, &, ad hanc mittendum mihi esse
 bene institutum luuenem, maioribus altioribusque studiis perdignum, significo, ni-
 mirum luuenem pereximium

Christlieb Augustum Meerheimium, Dresdensem.

Hic in vrbe paterna primo bene formatus, Chemnicio fuit ante annos circiter octo
 traditus, atque initio in aedibus Cognati plurimum Reuerendi, Dn. M. Christiani
 Friderici Krausii, quae proponebantur a priuato magistro, sedulo didicit, ac post haec
 scholae nostrae commendatus, porro fuit, qui esse inceperat. Modestiae enim, vir-
 tutis ac literarum semper fuit studiosus, diligentiaque sua eo peruenit, vt in linguis
 latina, graeca & hebraica profectus laudabiles acquireret, sic, vt a nobis in Aca-
 demiam illam, quae terrae nostrae ocellus est, mitti, cum spe felicissimi successus,
 nunc queat. Quid profecerit, ex oratione graeca de *Dominica Lactare, latina*
de D. Frid. Holtzmanno, Grimmensum Chemnicensiumque quondam Ephoro, pro
suo materno, & Carmine Germanico, quo nos valere iubebit, ipse in apicium pro-
 feret. Dimittet eum, omne felicitatis genus precatus, *carmine vernaculo*, Adole-
 scens magnam sui expectationem concitans,

Christianus Gottofredus Krausius, Chemnicensis,

recitata prius orat. latina de eo, *cur Christo in cruce praecipue fuerit moriendum*.
 Vos, *Patroni ac Fautores*, breuibis nunc alloquor, etiam atque etiam rogans, vt di-
 ligentiam ac virtutem vestra praesentia honoris plena inflammetis & adaugeatis.

(s) ex Obseru. XII. Tom. I. Obf. ad Rem Litter. spect. p. 190. (t) Vide Morhöfii Polyhist. Lib. V. cap. 14.
 p. m. 157. (u) de Ioh. Iarckio vide Act. Erud. a. 1727. p. 475. seqq.

MC

Fk. 154
68

II g
972

F. N. J. C. C.
DE ACADEMIA AGERE PERGIT
ET SIMVL

VT
V I R I

SVMME AC PLVRIMVM REVERENDI, EXCELLENTISSIMI, CONSVL-
TISSIMI, EXPERIENTISSIMI ATQVE
AMPLISSIMI,

VI SVNT CHEMNICII,

PRAECIPVE

ES OMNI VENERATIONE
ROSEQVENDI,

**VALEDICTO-
RIVM**

INGENII FELICIS ANIMIQUE
PROBI ET INGENVI

AVGVSTVS MEERHEIMII,
DRESDENSIS,

PRILIS AVDITA X. MATVTINA

ENTIA SVA EXOPTATISSIMA
ORNARE BENEVOLE
VELINT,

AT ATQVE OBTESTATVR

Niel Müllerus,

Rect. Schol. Chemnic.

CHEMNICII,
STOESSELIANIS A. MDCCXL.

